

- синтез пластичних мистецтв (архітектура, образотворче мистецтво й декоративно-прикладне мистецтво);
- синтез серед видовищних мистецтв;
- синтез окремих пар мистецтв, пов'язаних з літературою: літератури та музики, літератури та образотворчого мистецтва.

При взаємодії видів мистецтва кожен з них робить у синтетичне ціле свій внесок, збагачує створюваний художній образ специфічними рисами.

Синтез мистецтв - це не механічне об'єднання окремих видів мистецтва, це – створення органічної художньої цілісності, якій притаманні нові якості, що їх не було в жодному з мистецтв до того, як вони ввійшли до нового цілого. Окремі види мистецтва створюють єдину цілісність і пристосовуються як один до одного, так і до синтетичного цілого. Синтез мистецтв реалізується в єдиному художньому образі або системі образів, об'єднаних єдністю стилю, задуму, виконання, але створених за законами різних видів мистецтва. Мистецтва не тільки взаємодіють – вони доповнюють одне одного, спільними зусиллями створюють досить повну картину світу (що не під силу кожному з них окремо). Окремі види мистецтва – це елементи єдиної системи, що знаходяться між собою у взаєминах і зв'язках; вони створюють єдність, цілісність, вони відокремлені один від одного, і в той же час взаємозалежні.

Таким чином, можна говорити про інтеграцію мистецтв. Вважаємо, що синтез художньої літератури, образотворчого мистецтва та музики, а отже, взаємозв'язок образотворчої діяльності та дитячої літератури буде сприяти більш глибокому емоційному переживанню образів літературного твору та подальшій їх передачі в образотворчій діяльності, емоційному сприйманні гармонії художнього твору, оволодінню умінням передавати літературний образ засобами образотворчого мистецтва.

УДК 373.29:82-96

Х.В.БАРНА, В.М.САФІУЛЛІН
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ В РОБОТІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

На сьогоднішній час питання здійснення наступності між дошкільною та початковою ланками загальної освіти набули в педагогічній практиці особливої актуальності, а наступність розглядається як один із принципів неперервної освіти.

Чимало дослідників сьогодення (Л. Артемова, А. Богуш, О. Кононко, О. Проскура, О. Савченко та ін.) наголошують на наявних протиріччях в системі наступності роботи дошкільного навчального закладу та початкової ланки освіти. Так, учителі початкових класів бачать першокласника таким, що вміє читати, писати, рахувати, розв'язувати логічні задачі тощо. І хоча школа не має права, натомість для старших дошкільників часто влаштовують «тестування» та «перевірки знань» під час прийому до

початкових класів. З іншого боку, батьки намагаються не відставати від такої тенденції та підготувати дитину до школи. Однак, жодна з програм не вимагає від завтрашнього першокласника умінь читати, писати та рахувати; завдання дитячого садка – прищепити старшому дошкільнику навички навчатися, самостійно знаходити відповіді на проблемні питання тощо.

Сучасні науковці (А. Богуш, О. Кононко, О. Савченко) та педагогіки-практики звертають увагу на неузгодженість у змісті, методах керівництва і формах організації педагогічного процесу дошкільних закладів і шкіл. Як наслідок, у першому класі не реалізується набутий дітьми в дитячому садку досвід, що призводить до зниження пізнавального інтересу першокласників, ускладнює їх адаптацію до умов школи.

Багато проблем існує і в реалізації наступності між методами навчання: в той час, як у початковій школі широко застосовуються проблемні методи навчання, в дитячому садку перевага надається різноманітним формам наочності та ігровим методам. Розв'язання зазначених суперечностей можливе за умови наступності у роботі цих освітніх ланок.

Очевидно, що проблема наступності між дошкільною та початковою ланками – одна із складних проблем загальної освіти; зорієнтована передусім на інтеграцію двох освітніх ланок, на усунення суперечок між запитамі школи і програмними можливостями ДНЗ, амбіційними завищеними вимогами окремих батьків щодо підготовки їх дітей; між непередготовленістю дітей, які не охоплені суспільним дошкільним вихованням, і необхідністю враховувати специфіку дошкільної та початкової освіти.

Логіка наукового дослідження вимагає зупинитись на поняттях «наступність у навчанні» та «неперервність в освіті». Так, дефініція «наступність у навчанні» вперше отримала теоретичне обґрунтування в працях Е. Баллера, М. Махмутова, В. Сластьоніна та ін., ставши згодом предметом багатьох досліджень у вітчизняній та зарубіжній педагогіці.

Проблема наступності в навчанні та вихованні дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку досліджувалась такими педагогами та психологами як Л. Артемова, О. Богданова, Л. Божович, Л. Виготський, О. Запорожець, Д. Ельконін, О. Кононко, В. Кузь, Г. Люблінська, О. Проскура, С. Рубінштейн, О. Савченко, О. Скрипченко, В. Сухомлинський, О. Усова тощо.

У педагогічному словнику поняття «наступність» розкривається як «зв'язок між етапами процесу розвитку в природі, суспільстві, пізнанні, при якому на кожному наступному етапі зберігаються, відтворюються на новій основі елементи і характеристики попередніх етапів».

В українському педагогічному словнику С. Гончаренко розглядає наступність у навчанні як послідовність і системність у розміщенні навчального матеріалу, зв'язок і узгодженість ступенів і етапів навчально-виховного процесу. Здійснюється при переході від одного уроку до наступного, від одного року навчання до іншого.

Як психологічну категорію наступність у навчанні роз'яснено як «послідовність і системність у розташуванні навчального матеріалу, зв'язок і

узгодженість ступенів і етапів навчально-виховної роботи... характеризується усвідомленням пройденого на новому, більш високому рівні, підкресленням набутих знань новими, розкриттям нових зв'язків, завдячуючи чому якість знань, умінь і навичок підвищується».

А. Сманцер виділив такі напрями визначення принципу наступності: опора на опрацьований матеріал, розвиток наявних компетентностей, установлення різноманітних зв'язків, повторення навчального матеріалу на більш високому рівні, розкриття основних ідей, перспективність у вивченні навчального матеріалу при переході від одного ступеня навчання до подальшого.

Як наголошує О. Кононко, наступність – це перш за все зв'язок між завданнями, змістом і методами, які використовуються на граничних вікових етапах.

Таким чином, наступність у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи утворює простір для реалізації в педагогічному процесі єдиної, динамічної та перспективної системи виховання і навчання, що сприяє зближенню умов виховання і навчання старших дошкільників і молодших школярів. Завдяки цьому перехід до нових умов шкільного навчання здійснюється з найменшими для дітей психологічними труднощами. При цьому забезпечується природне і комфортне їх входження в нові умови, що сприяє підвищенню ефективності виховання і навчання учнів з перших днів перебування в школі.

УДК 378.015.3:159.922.6

Л.О.БЕГУН-ТРАЧУК
Мукачівський державний університет

ПРОФІЛАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ЯК СКЛADOVA ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

Гармонійний розвиток творчої особистості в процесі навчання гри на фортепіано Сучасні соціально-економічні, політичні, культурні перетворення висувають підвищені вимоги до вчителя, що породжує проблеми у сфері професійної самореалізації, а також в його функціонування як фахівця. Серед них однією з найгостріших вважається «синдром професійного вигорання». В останні роки спостерігається значне поживлення інтересу вітчизняних психологів до дослідження проблеми професійного вигорання» представників комунікативних професій, що відповідає пріоритетному напрямку сучасної психології здоров'я і психологічної практики. Запозичуються, адаптуються чи розробляються авторські теоретико-інтерпретаційні моделі, психодіагностичні методики, прикладні профілактично-корекційні програми, в яких використовуються різноманітні засоби психологічної роботи з людьми, для яких характерним є даний синдром. У цьому контексті особливого значення набуває вивчення проблеми профілактики «професійного вигорання» викладача. Виснажений, знесилений та емоційно «згаслий» викладач не здатен

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>